

HACI ADAYLARINA TAVSİYELER

Talat Karaçizmeli
Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Hac ibadeti, tabiatında meşakkat ve yorgunluk bulunan, ayrıca umul-madık olaylarla karşılaşılacak bir ibadettir. Zaten böyle olduğu, onun her rüknünün niyetinin sonunda bulunan, "Ya Rabbi! onu bana kolaylaştır", cümlesinden anlaşılmaktadır. Denilebilir ki bu güçlükler, hac yolculuğuna çıkışla birlikte başlar. Çünkü yolculuk ne kadar rahat yapılırsa yapılsın, insanın alıştığı ve yaşamakta olduğu muhitten ayrılması sebebiyle, bazı değişikliklerle karşılaşacağı bir gerçektir. Bu da mevzuu aydınlatıcı diğer bir sebeptir. Yolculukta meşakkat bulunması, dinimizin bu durumda namazları kısaltmaya ve orucu başka bir zamana ertelemeye müsaade etmesinden de bellidir. Hac yalnız bir yolculuk değil, değişik muhitlerde yaşama, alışıl-mamış bir iklimde ikamet, ayrı bir dil konuşan insanların arasında olma. her gün daha değişik işlerle karşılaşma ve devamlı hareket halinde bulunma gibi sebeplerle de dikkati çekmektedir.

Hemen belirtelim ki, gerek Diyanet İşleri Başkanlığı, gerekse Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürlüğü, senelerin verdiği tecrübelerle ve bu mevzuda uzmanlaşmış elamanlarıyla, bütün zorlukları asgariye indirmeye ve her sene yeni tedbirler almaya çalışmalarına rağmen, az sayıda da olsa bazı arzu edilmeyen hallerle karşılaşmak, adeta mukadder oluyor. Bizi bu yazıyı yazmaya zorlayan sebep ise, tecrübeler ışığında hac adaylarımızı aydınlatmak ve karşılaşacakları güçlükleri hafifletmektir.

Bunun için de hacca gidecek kardeşlerimizi aşağıda maddeler halinde belirtilen hususlara uymalarını tavsiye ediyoruz:

a) Görevlilerin ikazlarına mutlaka uyulmalıdır. Çünkü bu hizmette vazife yapan görevliler, tecrübeli oldukları gibi, ayrıca onlara verilen bir talimat da bulunmaktadır. Bu talimat yetkili-lerce, hacı adaylarının istirahatı ve yolculuğu en huzurlu şekilde yapabilmeleri için, gerekli tedbirleri ihtiva etmektedir.

b) Mola yerlerinde kesinlikle kafi-leden uzaklaşılmalı, yolun bir tarafından diğer tarafına geçilmeme-li, şayet bir zaruret olursa çok dikkatli geçilmelidir. Yurtdışında, özellikle Arap ülkelerinde bu hususa daha çok riayet edilmelidir. Suudi Arabistan'da meydana gelen kazaların büyük çoğunluğu, istirahat anlarında hacı adaylarımızın tedbirsizlik-lerinden meydana gelmektedir.

c) Kafilden uzaklaşma zarureti olduğunda, mutlaka, görevliye bilgi verilmeli ve gidilecek yere yalnız gidilmemelidir.

d) Musul, Bağdat, Kerbela gibi şehirlerde ziyaretler yapılırken, topluluktan kopulmamalı, şahsi olarak şehir içi gezilerine gidilmemelidir. Bütün ihtiyaçlar görevlilerce belirtilmiş olan dinlenme yerinde karşılanmalıdır.

e) Yolculuk boyunca abur cubur yenmemeli, bayatlamış mideyi ve barsakları bozucu her türlü gıdadan sakınılmalı, hafif ve hazmı kolay olanlar tercih edilmelidir.

f) İniş, binişlerde acele etmemeli, çalışan veya hareket eden araçların, önünde, arkasında dolaşılmalıdır.

g) Hudut geçişlerinde, özellikle her hacı adayı, kendi otobüsünde sükunetle beklemeli, gösterilen sınırlar dışına çıkmamalı, gümrük muamelelerinde kolaylık göstermeli, görevlilerin uyarılarına titizlikle uymalı, arkadaşlarından uzaklaşmamalıdır.

Bu anlatılanlar karayolundan gi-denlerle ilgili olarak, hatıra gelenler-dir. Yol boyunca görevlilerce lüzum görülen diğer tedbir ve ikazlar da elbette olacaktır. Bunlara uyulduğu nisbette, yolculuğun zorlukları azala-cak, hacı adayları da, organizasyona böylece kolaylıklar sağlamış buluna-caklardır.

Şimdi biraz da Suudi Arabistan'-da, Mekke ve Medine'de karşılaşılacak bazı hususlara dikkatleri çekeceğim. Bu hususlara uçak yolcuları da dahil, bütün hacı adaylarının uymaları gerekmektedir. Bu hususları da maddeler halinde sıralayalım:

a) Her şeyden önce güneşte do-laşmaktan, sıcak çarpmasına sebep olacak hareketlerden sakınılmalıdır. Bu konuda görevlilerin belirtecekleri zamanlar dışında, dışarı çıkılmama-lıdır.

b) İbadet yerleri ile ikametgâh arası, çok iyi öğrenilmeden, görev-liden ve kabile arkadaşlarından kimse ayrılmamalıdır. Özellikle kalabalık-lara karışılmamalı ve arkadaşların kaybedilmemesine çalışılmalıdır.

c) Mekke'de olsun, Medine'de olsun, çarşı pazara yalnız gidilmeme-li ve bu gibi çıkışlar hep arkadaş gruplarıyla yapılmalıdır.

d) Özellikle, hacı adaylarına ve-rilen, kimlik niteliğindeki kartlar, iyi muhafaza edilmeli yolunu şaşırma, kaybolma gibi vaziyetlerde, rastlana-cak bir Türk hacısı yahut görevlisine gösterilerek yardım istenmelidir. Bu imkân olmazsa, mahalli polis veya resmi görevlilere ibraz edilerek yar-dım istenebilir.

e) Kaybolma halinde paniğe ka-pılmamalı, sükunetle, bulunulan yer-de bir yardımcı aranmalıdır. Hac Müracaat merkezlerinin telefonlarını, her hacı adayı yanında bulundurmalı, ihtiyaç anlarında arayıp, durumunu bildirmelidir.

f) Mümkün merteye, ikamet ye-rinden fazla uzaklaşılmalı; sokağa çıkanlar kimlik kartlarını daima yanlarında taşımalarıdır.

g) Tavaflarda, sa'yde ve diğer ziyaretlerde, görevlilerin ikazlarına kesinlikle uyulmalı, oradaki izdiham ve kalabalık nazara alınarak, tedbirli bulunulmalıdır.

h) Arafat'a çıkış ve dönüşte. Ara-fat'ta, Müzdelife'de ve Mina'da, gö-revliden ve kafileden uzaklaşılma-malı, bilhassa Arafat'ta her taraf birbi-rine benzer çadırlarla dolu olduğu için, kaybolma çok kolaydır. Ayrıca burada her an güneş çarpması ihtima-li olduğundan, çadırın gölgesinden çıkılmamaya dikkat edilmelidir. Müzdelife'de ise, gece olması hasebiy-le, karanlıkta yer bulmak zorlaşa-cğından gruptan ayrılmamalıdır. Mi-na'ya gelindiğinde, Şeytan taşlamak için, hiç bir hacı adayı kendi başına hareket etmemeli, kafilenin görevli-leriyle beraber, gidilecek zamanı sükûnetle beklemelidir. Burada kalabalık arasında ezilmeler, kay-bolmalar olduğu gibi, yine sıcak nedeniyle güneş çarpması çok vuku bulmaktadır. Onun için senelerin vermiş olduğu tecrübeler sonucu, görevlilerin talimat ve uyanlarına önemle uyulmalıdır. Taşlamaya gi-diş, dönüş ve taşlama esnasında, kafileden kopmamalı, görevliler dik-katle izlenmelidir.

i) Bir hastalık ve rahatsızlık anın-da, hemen görevliye haber verilmeli ve onun bilgisi dahilinde doktora baş-vurulmalıdır.

j) İkamet yerlerine yerleşmede, görevliye kolaylık gösterilmelidir. Suudi Arabistan* da hayat şartları çok değişik olduğundan, hemen herşey oraya göre hazırlanmıştır

Bazı kusurlar hoş görülmeli, herşey problem edilmemelidir. Her an bir ibadeti yerine getirme şuuru içeri-sinde olunmalı, müsamahakâr dav-ranılmalıdır.

k) Otobüslerin istiap ve yük taşıma kapasitesi nazar alınarak, fazla eşya almaktan sakınılmalı, israfa gidilme-melidir. Çünkü fazla eşya özellikle gümrüğe tabi şeyler, her zaman huzursuzluğa neden olmaktadır. Za-ten bugün memleketimizde bulun-mayan bir şey yoktur. Hacının hedi-yesi, zezem, hurma, teşbih ve takke olabilir.

1) Mekke, Medine arasında trafik yoğun ve sür'atli olduğundan, bu iki şehir arasındaki yolculukta verilen molalarda . kesinlikle yol üzerine çıkmamalı, yol kenarlarından uzak durmalı ve yolun karşı tarafına geçilmemelidir.

m) İbadetle ilgili konularda, her-kese danışmaktan sakınmalı, önce görevliden sorulmalı, şayet görevli o konuda yetersiz görülürse. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın orada bulunan fetva ve irşad ekibine müracaat edilmelidir.

n)Tiirk hacı kabilelerinin bulun-dukları bölgelerin hemen her tarafı ve oralara giden yollarda Türk Bay-rakları asılıdır. Yol kaybedilirse bun-lar takip edilmek suretiyle, bayrak asılı binalara gidilerek, kabilelerin yeri sorulup, kolayca bulunur.

elbette riayet edilecek hususlar bu sayılanlardan ibaret değildir. Bunlar uyulması gerekenlerin bir kısmıdır. Ancak hatırdan çıkarılmaması icap eden husus, görevlilerin uyarılarını dinlemek ve bu saydığımız hususlara dikkat etmek suretiyle hac yolculu-ğunun meşakketlerinin azalmasına, ferdi bir katkıda bulunmak ve güç-lüklerin kolaylaşmasına yardımcı ol-maktır.

Hacı adayları organizasyona yar-dımcı olurlarsa, elbette bütün düğüm-ler çözülür ve güçlüklerin üstesinden gelinir.

* * * * *

« ARAFAT'A ÇIKIŞ VE DÖNÜŞTE, ARAFAT'TA MÜZDELİFE'DE VE MİNA'DA, GÖREVLİDEN VE KAFİLEDEN UZAKLAŞILMAMALI. BİHASSA ARAFAT'TA HER TARAF BİRBİRİNE BENZER ÇADIRLARLA DOLU OLDUĞU İÇİN, KAYBOLMA ÇOK KOLAYDIR. AYRICA BURADA HER AN GÜNEŞ ÇARPMASI İHTİMALİ OLDUĞUNDAN ÇADIRIN GÖLGESİNDEN ÇIKILMAMAYA DİKKAT EDİLMELİDİR. »

* * * * *

«OTOBÜSLERİN İSTİAP YÜK TAŞIMA KAPASİTESİ NAZARA ALINARAK, FAZLA EŞYA ALMAKTAN SAKINILMALI, İSRAFA GİDİLMEMELİ. ÇÜNKÜ FAZLA EŞYA, ÖZELLİKLE GÜMRÜĞE TABİ ŞEYLER, HER ZAMAN HUZURSUZLUĞA NEDEN OLMAKTADIR. ZATEN BUGÜN MEMLEKETİMİZDE BULUNMAYAN BİR ŞEY YOKTUR. HACİNİN HEDİYESİ, ZEMZEM, HURMA, TESBİH VE TAKKE OLABİLİR.»

* * * * *